
BERGSBY

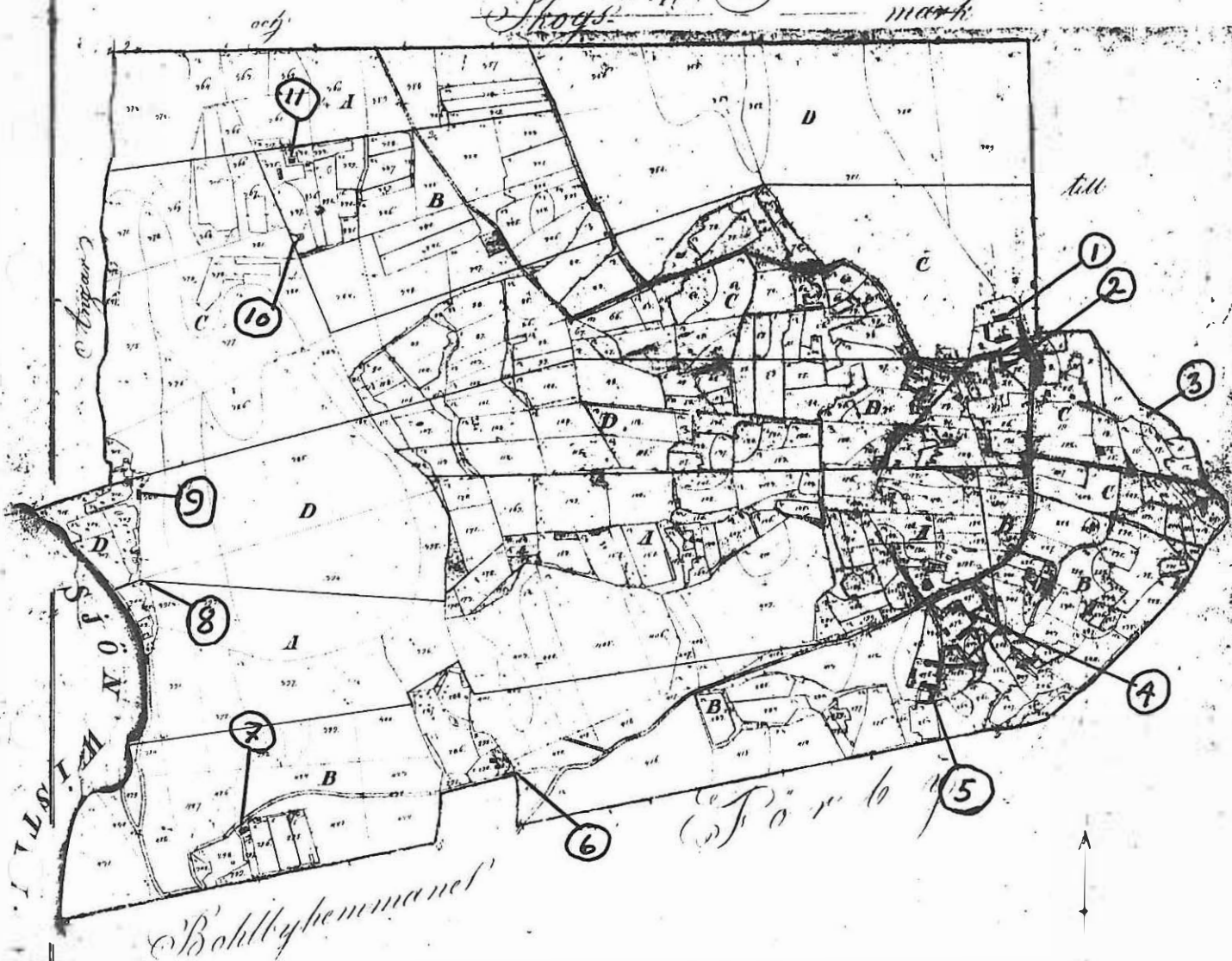
BEMMAN

År 1854 den 10de Juli vid Kihls Kvarn
 Skogdelnings Katts Sammanträde i Lidskred,
 in denna skärde, med Lidskredens tillfrågning,
 för Skogdelnings Kattens upprämda och till
 ofskattade Skogskatt; Bestygare
 P. Skogdelnings Kattens ägare
Andersson

KARTA
 öfver
 Alla Ägorna till hemmanet
BEROSBY
 (611)
 W E R M E L A N D S L Ä N

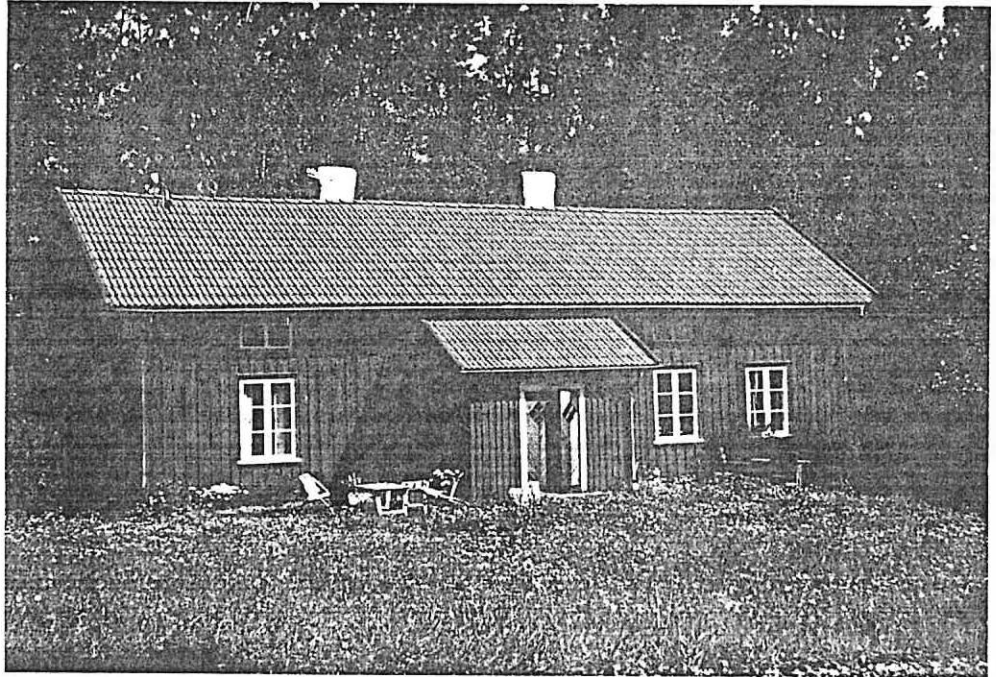
Kihls Kvarn och Öfver Ållersås
 Upprättad vid Laga Skifte
 År 1853 af
E. Frönberg

Skogs- mark

1. Där öpp	8. Säck löcka
2. Där ner	9. Övre Västaberga
3. Där öst	10. Södra Stenåsen
4. Där bort	11. Norra Stenåsen
5. Där sør	
6. Rönningen	
7. Halla	

Ållersås

"Där bort i Bergsby"

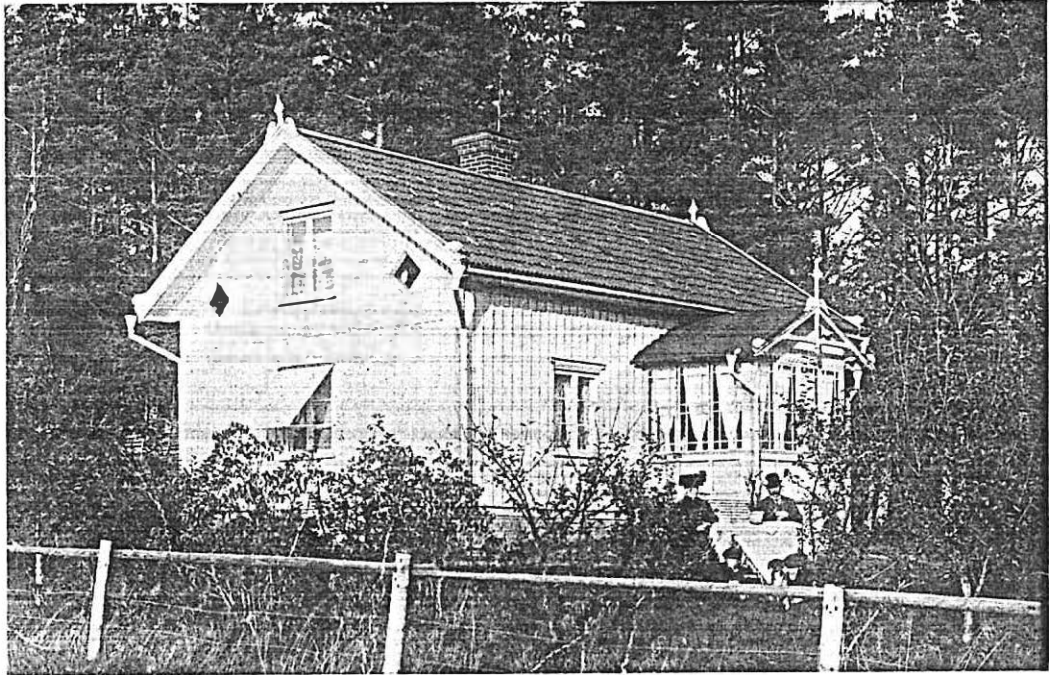
Nuvarande ägare: Inger o Levi Rejkestam, Karlstad.

"Där ner i Bergsby"

Nuvarande ägare: Essy o Oskar Forslund

Bilden visar Astrid och Sven Swensån med dottern Birgit,
fotot taget omkring 1936 (sonen Arnold ej född)

"Där öst i Bergsby"

Nuvarande ägare: Kristina o Lars Gustavsson,
Karlstad

Bergsby, 1/4 hemman, beläget 1/4 mil sydväst ifrån församlingens kyrka, alldeles inuti hemmanet Förby, på högsta delen av Skutbergets södra fortsättning; upptager sig där en yta som nära liknar en parallelogram, vars lutning är åt väster. Dess åkerjord är lera med något mergel och grusjord. Har liten tall och granskog till husbehov; ägande fiske i sjön Wisten.

Hemmanet har det högsta och mest pittoreska läge av alla hemman på denna sidan Klaran.

Arealen är 264,4 tld; varav, fördelat på 2 brukningsdelar och 2 jordtorp, 100,8 tld åker, 20 tld äng och 143,6 tld skogsmark. Åkern har lermylla på lerbotten. Ängen huvudsakligen hårdvall. Skogsmarken delvis något bergig, för övrigt växtlig. Bergsbys 2 självägare är:

1. Olof Andersson
2. Jonas Jonsson.

På dessas mark bor 2 förpant.eg. och 1 inhyses. Summa 38 personer på 5 hushåll.

Enligt Skutbergets stengravar och ättehögar, tillika med Förby, de äldsta hemman inom socknen. Och att det först blev bebyggt, det utsäger sig uti namnet "Förby", d.ä. "första bygden" härstädes.

L. M. Palmqvist

1876

Bergsby, 1/4 sk. h.

har fått namn av sitt höga läge på bergshöjden, som skiljer Klarälvsdalen från Vistenområdet. Det är uppodlat vid 1600-talets början på mark, som tidigare hört till Förby hemman och beboddes i början av 1700-talet av de tre åboarna Per och Jon Larsson samt Jon Halvarsson. Åkerjorden består i de lägre liggande markerna av lera och uppe vid själva tomtplatsen av grus- och sandjord. Tall- och granskog finnes till husbehov, skogsmarken är delvis bergig men på sina håll av god beskaffenhet. Fiske äga åboarna i Visten.

Den sammanlagda arealen i detta hemman är 264,4 tnd varav omkr. 100 tnd är åker 20 tnd äng och 143,6 tnd skog.

Äg. Sven Svensån, Bröderna Johansson 72,5 har.
Taxer.värde enl. 1934, 19200 kr.

Thord Ljungström

1944

Bergsby hemman Övre Ulleruds socken

Bergsby, tillika med Förby antas vara de äldsta hemmanen inom socknen. Redan i 1600-talets början blev marken i Bergsby uppodlad, då tillhörande Förby hemman, och att det blev bebyggt först, det utsäger sig i namnet Förby, det är "första bygden" härstädes. Bergsby har, för att använda L.M.Palmqvists ord, "det högsta och mest pittoreska läge av alla hemman på denna sidan Klarälven". Att bygden har gamla anor vittnar ett antal forngravar på platsen om, jämte flera fornfynd som upphittats bl.a. en trindyxa samt båtyxa från stenåldern.

Enligt jordregistret och en karta från 1853 bestod hemmanet då av fyra egendomar. Bergsby 1:2 ägare Nils Nilsson, 1:3 ägare Måns Svenssons sterbhus, 1:4 ägare Petter Olsson samt 1:5 ägare Olof Olsson. Sedermera slogs 1:2 och 1:3 tillsammans och benämndes "Där bort" i Bergsby. Ägare blev då Olof Andersson och hans hustru Karolina Persdotter. År 1876 föddes deras son, Per August. Denne var en rikt begåvad man och kom att betyda mycket för Övre Ullerud. Från 1903 till 1920 hade han så gott som alla kommunens trådar i sin hand. Han var ordförande i nästan alla nämnder, kassör, nämndeman samt ett flertal andra förtroendeposter. Han avled 1936.

Ny ägare av "Där bort" blev år 1923 Emil Gustavsson med maka Betty, vilka ägde och brukade gården till 1931 då försäljning på nytt ägde rum, denna gång till Petrus Johansson Berget Förby, varvid Bergsby 1:2 och 1:3 uttraderades för att sammanslås med och ingå i Förby 1:7. Sedermera har mangårdsbyggnaden med tillhörande tomtmark i Bergsby avstyckats och ägs idag av tandläkare Levi Reikestam med maka Inger, och som använder densamma till fritidsbostad. Byggnaden är en av socknens äldsta och har genomgått en grundlig och pietetsfull renovering.

På Bergsby 1:2 och 1:3-s marker har ytterligare fem bostäder funnits, tillhörande gården eller fristående må vara osagt, alla är idag rivna och försvunna, grov granskog växer idag på de små åkertegar

som omgav husen. Närmast "Där bort", ett par hundra meter sydväst låg gården tidigare benämnd 1:3 och där Lars Månsson bodde, sedermera Måns Svenssons sterbhus. Inga lämningar finns kvar, kanske mest beroende på att de tros ha legat just på åkerkanten.

Fortsätter vi så vägen mot Västby i gränsen till Kvarnbråten träffar vi på "Rönningen". Här bodde bl.a. Nils Jan Olof Brattlund med makan Kerstin Jönsdotter samt sex barn. De flyttade sedermera till "Där sør" i Hästberget. Några direkta lämningar efter bostaden kan inte spåras, men en trolig naturlig punkt har markerats.

Vandrar vi vidare på en kärrväg mot väster, ner mot sjön Visten kommer vi till "Halla". Sista boende här var David Magnusson med makan Klara född Bergqvist samt fem barn. Eftersom stugan låg på Per August Olssons mark blev följden, att David gick dagsverken i Bergsby, dessutom var han en duktig skomakare. Stugan revs 1919 och timret kom att användas vid ordenshusbygget i Förby. Rester av murstocken syns tydligt på platsen.

Går vi sen ner till sjökanten och lite norrut kommer vi till "Säcklöcka", en stuga som hade ett vackert läge på västsidan av det höga "Bergsbyberget" vid bergfoten just vid strandkanten av Visten. Här bodde en familj som hette Fors. Två döttrar, Gerda och Hulda samt en son Karl August. Fors hade tidigare varit knekt för Forsnäs. Han arbetade vid Dejefors sågverk och var känd som en verklig kraftkarl. Det har berättats, att en lördag när arbetsveckan var slut. fraktade han med sig hem en 100-kilos vetesäck. Han rodde den till södra Brattbacksstranden, bar sen säcken på ryggen åtminstone ett par kilometer. Efter vägen träffade han "Bengt i Brattbacken", stannade för att prata, fortfarande med säcken på ryggen vilket inte tycktes bekomma honom något. Krafterna synes ha gått i arv, ty sonen Karl August fick en dag besök av fjärdingsmannen som kom för att driva in skatt. Detta tycks ha misshagat honom med följd att han istället gav fjärsman en riktig omgång doppade honom i sjön och därefter dängde

honom på nytt. Vilka efterräkningar detta innebar är det ingen som kan säga, men man kan lätt förstå, att några personliga indrivningsbesök hos Karl August inte gjordes av nämnda myndighet.

Fisket i sjön Visten, just utanför Säcklöcka var på den tiden synnerligen rikligt, kanske beroende på det varma läget vid foten av det höga berget i västerläge. Det har berättats, att på höstarna i daggrika nätter vandrade ålen långt upp på land. Att plocka stora, feta ålar ute i trädgårdslandet, dit de sökt sig för att skaffa föda, var inget ovanligt. Att människor i så stor omfattning bosatte sig just nere i detta område är ju fullt förståeligt. Obegränsad tillgång på fisk, möjligheten att färdas på Vistens vatten och is betydde ju mycket. Inom en sträcka på ett par, tre kilometer härnere finner man ett tjugotal hus eller rester därav. Inte undra på att området kallades för "staden" "Gockostan" var allmänna benämningen.

Ytterligare en stuga låg på egendomens marker, nämligen "Norra Stenåsen", efter vägen Bergsby-Visten. Svaga lämningar efter boplatsen finnes men tyvärr ingen kännedom om ägare och inneboende.

Övergår vi sen till den andra egendomen skedde här ungefär samma utveckling. Bergsby 1:4 och 1:5 slogs samman till en gård, "Där ner", med Lars Nilsson och hans hustru Kararina Jonasdatter som ägare. Fem barn föddes varav de två yngsta, bröderna Daniel och Alfred, kom att starta den stora möbelfirman "Möbellarssons" i Karlstad. Gården kom att vara i fam, Lars Nilssons ägo fram till år 1908, då den inköptes av Gustav Jansson-Skans och hans hustru Lovisa. De antog senare namnet Berglind. Lars Nilsson och Katarina hade tidigare flyttat till en, av dem uppförd stuga "Där öst" i Bersby. Fam. Berglind kom att äga och bruka gården fram till år 1926, då den övergick i Astrid och Sven Svensåns ägo. Efter försäljning år 1954 kom den att "gå i affärer" ett tiotal år för att slutgiltigt 1964, med lantbruksnämndens goda bistånd försäljas och sammanslås med Förby 2:1, Ängarna. En epok i Bergsbys hemman var därmed tillända, all mark hade därmed inkorporerats

i Förby hemman tillbaka till utgångsläget. Bostaden "Där ner" i Bergsby har emellertid avstyckats och används idag som permanentbostad av Essy o Oskar Forslund.

Gården "Där opp" försvann ju i och med samman-
slagningen av de båda gårdarna. Några rester av
murstocken samt ett 100-årigt äppelträd "Torrsöta"
minner om boplatsen.

Det tidigare nämnda stället "Där öst" finns i alla
fall kvar. Efter Katarina Nilsson har två familjer
varit bosatta här, fam. Fredrik Pettersson och senare
Elvina och Henrik Nilsson med sina tre barn. I dag
fungerar det lilla vackra stället som fritidsbostad.
Ägare Kristina och Lars Gustavsson, Karlstad.

Ytterligare tvenne torp har funnits på egendomens
marker. Längst ner vid sjön Visten fanns "Övre
Västaberger". Här bodde bl.a. David Samuel Förnell
gift med Hilma Kristina, född Brattlund. Han var
snickare och hon var duktig sömmerska. De utvandrade
till Nordamerika år 1911. Rester av murstocken. ett
äppelträd samt en ständigt rinnande kallkälla minner
om den vackra boplatsen

Ej långt från nämnda ställe låg "Södra Stenåsen".
Enligt uppgift bodde här en fam. Wennergrund, men
några närmare upplysningar har tyvärr inte kunnat
erhållas. Svaga lämningar av boplatsen kan skönjas.

Av hemmanets elva torp eller gårdar återstår idag
endast tre stycken. Åtta har skattats av förgängelse
och är ett minne blott. När L.M.Palmqvist 1876 gjorde
sin beskrivning av Övre Ullerud fanns inom Bergsby
hemman trettioåtta personer bosatta, idag bara två
stycken! Vadan, varthän ?

Sammanställning av ett cirkel-
arbete våren 1987. Sammanställare
Oskar Forslund, övriga cirkel-
deltagare voro Arne Hallberg,
Sven Erik Dahl, Ella o Martin
Emilsson, Maja Matsson, Eva Palm
samt Essy Forslund.

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUOS FÖRSAMLING.

G 3 - T-65

torpets namn:	"Där sör i Bergsby"
hemman:	Bergsby (efter 1931 Förby)
fastighet:	Bergsby 1:3 (efter 1931 Förby 1:7)
senast bofast:	Måns Svenssons sterbhus (pillemåns)
befintlighet:	Skulle enligt uppgift varit beläget mellan "Där bort) och "Lillstuga"
yttre beskrivning:	Rivet, inga lämningar
historik:	
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN

ÖVRE ULLERUOS FÖRSAMLING.

F 3 - T 63

torpets namn:	"Där öst i Bergsby"
hamnan:	Bergsby
fastighet:	Bergsby 1:6
senast bofast:	Kristina och Lars Gustavsson ,Karlstad (fritidsbostad)
befintlighet:	
yttre beskrivning:	
historik:	Uppfördes någon gång på 1860-talet Där har bott, Fredrik Pettersson Katrina Larsson Henrik Nilsson med fam.
uppgiftslämnare:	Oskar Forslund

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUDS FÖRSAMLING.

G 3 - T 64

torpets namn:	"Där bort i Bergsby"
hamnan:	Bergsby (efter 1931 Förby)
fastighet:	Bergsby 1:8.
senast bofast:	Sista där boende brukare av gården var Emil Gustavsson
befintlighet:	200 m. från fyrvägskorset i Bergsby efter vägen till Västby.
yttre beskrivning:	Ett av Övre Ulleruds äldsta bostäder och till det yttre väl bevarat. Är nu fritidsbostad i mycket påkostat skick. Ägs av Tandläkare Levi Reikestam, Karlstad.
historik:	Efter sammanslagning av två fastigheter i Bergsby blev såsom förste ägare. Olof Andersson hustrun Karolin Persdotter sonen Per-August Olsson
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

torpets namn:	Övre Västaberga
hemman:	Bergsby (efter 1964 Förby)
fastighet:	Bergsby 1:4, 1:5. (efter 1964 Förby 2:1.)
senast bofast:	David Samuel Förnell gift med Hilma Kristina Brattlund
befintlighet:	Ovanför kvarvarande Nedre Västaberga
yttre beskrivning:	Rester av muren finns kvar jämte kalkkälla och ett äppelträd.
historik:	David Förnell var snickare. Han och hustrun utvandrade till Nordamerika år 1911.
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

torpets namn:	Säcklöcka
hemman:	Bergsby (efter 1931 Förby)
fastighet:	Bergsby 1:2, 1:3.(efter 1931 Förby 1:7.)
senast bofast:	Fam.Fors. Fors hade tidigare varit knekt för Forsnäs. Två döttrar fanns, Gerda Kilsten samt Hulda på Fallet, samt en son, Karl August, (död 1950)
befintlighet:	Vackert läge vid Vistens östra strand vid foten av Bergsbyberget strax söder om Västaberga.
yttre beskrivning:	Rivet, en ruin finns ev. efter uthus (ladugård)
historik:	Fors, som arbetade vid Dejefors sågverk, var en verklig kraftkarl. Det berättas att han en lördag bar hem en 100-kilos vetesäck. Han rodde den till Brattbacken, bar den sen vidare flera kilometer. Efter vägen träffade han "Bengt i Brattbacken" stannade för att prata fortfarande med säcken på ryggen vilket inte tycktes bekomma honom alls. Krafterna syntes gå i arv, ty sonen Karl dängde en gång fjärdingsmannen som kom för att driva in skatt. Han dängde honom, doppade sen honom i sjön, dängde honom sen på nytt. Den fjärdingsmannen kom nog aldrig dit något mer för att driva in skatt.
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUDS FÖRSAMLING.

G 2 - T 32

torpets namn:	Halla
hemman:	Bergsby (efter 1931 Förby)
fastighet:	Bergsby 1:2,1:3. (efter 1931 Förby 1:7.)
senast bofast:	Klara o David Magnusson m.fam.
befintlighet:	Väst Kvarnbråten, ovanför Söderstorp
yttre beskrivning:	Ruin av murstocken samt uthusgrund.
historik:	Rivet 1920 och återuppfört som ordenshus i Förby. Marken ägs av Lisbeth o Nils Thorén, Berget
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

torpets namn:	Norra Stenåsen
hemman:	Bergsby (efter 1931 Förby)
fastighet:	Bergsby 1:2, 1:3. (efter 1931 Förby 1:7
senast bofast:	Okänt
befintlighet:	
yttre beskrivning:	Mindre lämningar där stugan stått.
historik:	
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUDS FÖRSAMLING.

F 3- T 44

torpets namn: Södra Stenåsen

hamnan: Bergsby (efter 1964 Förby)

fastighet: Bergsby 1:4, 1:5 (efter 1964 Förby 2:1)

senast bofast: En Fam. Wennergrund? (enl.hörsägen)

befintlighet:

yttre beskrivning:

En ruin finns kvar , ett gammalt äppelträd växer kvar i skogen.

historik:

uppgiftslämnare: Carl Axelsson

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUOS FÖRSAMLING.

F 3- T 62

torpets namn:	"Där opp i Bergsby"
hemman:	Bergsby (efter 1964 Förby)
fastighet:	Bergsby (efter 1964 Förby 2:1)
senast bofast:	
befintlighet:	C:a 50 m. norr om kvarvarande "Där ner i Bergsby", till vänster om väg mot "Hacka"
yttre beskrivning:	Vissa rester av grundstenar samt ett hundraårigt äppelträd
historik:	
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUDS FÖRSAMLING.

F3 -T 61

torpets namn:	"Där ner i Bergsby"
hemman:	Bergsby (efter 1964 Förby)
fastighet:	Efter ombildning, Förby2:3
senast bofast:	Nuvarande ägare: Essy o Oskar Forslund Köptes 1964 av Lantbruksnämnden
befintlighet:	C:a 100 m. norr fyrvägskorset i Bergsby, till vänster om väg till Hacka
yttre beskrivning:	
historik:	Möbel-Larssons grundare, Alfred o Daniel Larsson har tillsammans med sina föräldrar under lång tid bebott gården. vidare Gustav Berglind m.fam. Astrid o Sven Svensån Johan Johansson m.fam. Bröderna Anderssen.
uppgiftslämnare:	Oskar Forslund

TORPINVENTERING I FORSHAGA KOMMUN
ÖVRE ULLERUDS FÖRSAMLING.

G3-T66

torpets namn:	Rönningen
hamman:	Bergsby (efter 1931 Förby 1 ⁷)
fastighet:	Bergsby 1:2 1:3
senast bofast:	Fam.Brattlund
befintlighet:	På gränsen strax norr Kvarnbråten Stället hörde till Per-August Olssons gård i Bergsby
yttre beskrivning:	Inga kvarlämningar
historik:	Fam. Brattlund bestod av: äg. Olof Nilsson Brattlund hustr. Kerstin Jönsdotter Sön. Nils Olof Axel Lars dött.Maria Hilma (gift m.David Förnell)
uppgiftslämnare:	Carl Axelsson